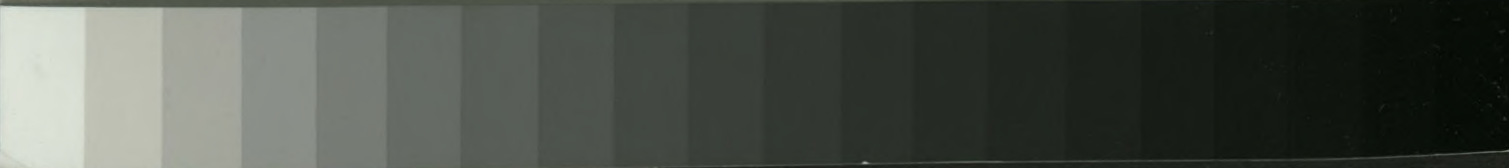

Grey Scale #13

DANES
-PICTA
COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~

~~SECRET~~
Egz. nr 1

PODYPLOMOWE ZACZNE STUDIUM
NAUKI I DOKTRYNY OBRONNEJ SOCJALISTYCZNEGO PAŃSTWA
PRZY AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WOJSKA POLSKIEGO
PRACA KONTROLNA NR 2

TEMAT: Charakterystyka systemu obronnego PRL
w świetle ewentualnej wojny

Opracował:
płk dypl. mgr inż. Jan NOSZCZYŃSKI

41525

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGO WP
Archiwum Zespołu Wzrostów Specjalnych
Na zwid. _____

141

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~

~~SECRET~~

Egz. nr 1

PODYPŁOMOWE ZACZNE STUDIUM
NAUKI I DOKTRYNY OBRONNEJ SOCJALISTYCZNEGO PAŃSTWA
PRZY AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WOJSKA POLSKIEGO
PRACA KONTROLNA NR 2

TEMAT: Charakterystyka systemu obronnego PRL
w świetle ewentualnej wojny

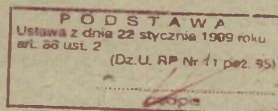
Opracował:

płk dypl. mgr inż. Jan NOSZCZYŃSKI

41525

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGO WP
Archiwum Biuletynu Złotów Specjalnych
Nr ewid. _____

JAWNE

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~
Egz. nr ...**A**

PODYPLOMOWE ZAOCZNE STUDIUM
NAUKI I DOKTRYNY OBRONNEJ SOCJALISTYCZNEGO PAŃSTWA
PRZY AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WOJSKA POLSKIEGO
PRACA KONTROLNA NR 2

TEMAT: Charakterystyka systemu obronnego PRL
w świetle ewentualnej wojny

Opracował:
płk dypl. mgr inż. Jan NOSZCZYŃSKI

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGG WP
Archiwum Biuletynu Wzrostów Specjalnych
Nr ewid. _____

41525

1. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU OBRONNEGO PRL W ŚWIELE EWENTUALNEJ WOJNY

WSTĘP

Pod pojęciem „SYSTEM OBRONNY PRL” należy rozumieć: strukturę organizacyjną, siły i środki a także planowane przedsięwzięcia obronne we wszystkich ogniwach funkcjonalnych państwa w oparciu o jednolite założenia doktrynalne.

W systemie obronnym PRL występują dwa kierunki działalności obronnej.

1. Jest to działalność obronna w składzie koalicyjnym na mocy zobowiązań i porozumień międzysojuszniczych, z uwzględnieniem zasad przygotowania oraz użycia sił i środków wydzielanych z Polskich Sił Zbrojnych do dyspozycji Dowództwa Zjednoczonych Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego.

2. Jest to działalność obronna w układzie wewnętrznym o zakresie niezbędnym do zabezpieczenia działań wojsk własnych i sojuszniczych na obszarze kraju oraz zapewnienia wszechstronnej obrony organizmu państwowego i gospodarczego, a także ludności PRL w czasie wojny.

Zgodnie z kierunkami działalności obronnej głównym zadaniem systemu obronnego PRL jest odparcie agresji imperializmu i rozbicie sił zbrojnych agresora we współdziałaniu z wojskami państw-stron Układu Warszawskiego oraz zapewnienie ciągłości funkcjonowania infrastruktury administracyjno-gospodarczej państwa i ochrony ludności w każdych warunkach przewidywanej co do charakteru wojny.

Opracowując więc ostatecznie problematyki składający się na system obronny PRL uważam za niezbędne między innymi określenie przewidywanego zagrożenia ze strony naszych potencjalnych przeciwników.

2. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻENIA PRL PRZEZ POTENCJALNEGO PRZECIWNIKA

Polska Rzeczpospolita Ludowa leży na ZTDW w odległości 200-300 km od rubieży styczności /zachodnia granica NRD/ z potencjalnym przeciwnikiem, na centralnym kierunku operacyjnym i odgrywa istotną rolę w systemie obronnym UW. Zatem stanowi ona ważny cel, który już w pierwszych godzinach i dniach działań wojennych może stać się obiektem silnego oddziaływania wszelkich środków prowadzenia wojny będących w dyspozycji sił zbrojnych państw - członków NATO.

Analiza działalności kierownictwa polityczno-wojskowego państw-członków paktu NATO i przyjętych przez nie założeń strategicznych wykazują, że prowadzą one politykę generalnie zagrażającą bezpieczeństwu PRL i państw obozu socjalistycznego oraz zmierza w zasadzie do:

- stworzenia sprzyjających dla NATO warunków politycznej izolacji państw obozu socjalistycznego w świecie oraz wytworzenia wokół nich atmosfery wrogości;
- zaprogramowania i stopniowej realizacji przedsięwzięć ekonomicznych, naukowych i organizacyjnych, które sprzyjać będą w określonej sytuacji osiągnięciu przewagi militarnej nad obozem państw socjalistycznych;
- przygotowania sił zbrojnych w aspekcie stworzenia możliwości osiągnięcia w krótkim czasie pełnej gotowości do prowadzenia

działań wojennych.

Przytaczane metody działalności polityczno-wojskowej świadczą dobitnie o kształtowaniu się oznak postępującego wzrostu zagrożenia państw członków UW w tym także Polski oraz pozwalają wyodrębnić wiele symptomów wynikających z podstawowych dziedzin działalności polityczno-ekonomiczno-militarnej, a potwierdzających tezę o stałym wzroście zagrożenia ze strony NATO.

W dziedzinie politycznej, działalność ta może się przejawiać w aktywizacji wrogich nam bloków polityczno-militarnych, we wciąganiu do nich nowych państw, które dotąd nie były ich członkami, w uzależnianiu strategicznym państw neutralnych, w wywoływaniu /drogą różnego rodzaju inspiracji/ kryzysów w różnych rejonach świata a także tworzeniu określonej atmosfery politycznej w świecie za pomocą propagandowych sygnałów zagrożenia komunistycznego.

W dziedzinie ekonomicznej oznaką wzrostu zagrożenia może być kręcenie „spirali zbrojeń” na skalę strategiczną, stopniowa postępująca zmiana profilu produkcji w podstawowych, kluczowych zakładach produkcyjnych lub gałęzi przemysłowych na rzecz produkcji zbrojeniowej, zmiany w strukturze zatrudnienia /mężczyźni, kobiety, ludzie starsi i nieletni/, tworzenie znacznych zapasów surowców strategicznych /ropa naftowa, rudy metali itp/, zmiany w polityce inwestycyjnej na rzecz inwestycji zbrojeniowych i szereg innych.

W dziedzinie militarnej symptomami wzrostu zagrożenia mogą być przedsięwzięcia organizacyjne w siłach zbrojnych, których celem będzie znaczący wzrost siły bojowej wojsk, zwiększenie ilości i rozmachu ćwiczeń z wojskami i sztabami w skali strategiczno-operacyjnej i operacyjnej, zaostrzenia reżimów pracy wyższych organów dowodzenia itp.

W całokształcie rozważań w sferze symptomów świadczących o wzroście zagrożenia, bezpośrednim jego nośnikiem będą siły zbrojne NATO w tym ich poszczególne rodzaje, i tak:

- w siłach lądowych może to być formowanie nowych związków operacyjnych i taktycznych; uzupełnienia do pełnych etatów wojennych stanów osobowych i zapasów środków materiałowych, broni i sprzętu bojowego; zwiększenia częstotliwości i rozmachu ćwiczeń, alarmów i sprawdzianów gotowości bojowej jednostek; wzmocnienia obrony przeciwlotniczej oraz szereg innych przedsięwzięć;

- w siłach powietrznych może to być dokonanie przerzutów lotnictwa z kontynentu amerykańskiego lub pozaeuropejskich baz NATO na ETW, przygotowanie lotnisk cywilnych dla potrzeb lotnictwa bojowego, zmiany w reżimie dyżurowania lotnictwa bojowego oraz nasilenie patrolowania i rozpoznania wzdłuż granic z państwami UW.

Jako symptomy zagrożenia bardzo istotną wymowę mają nagłe zmiany w gotowości bojowej sił zbrojnych NATO, a więc zmiany reżimu dyżurów w organach dowodzenia, w lotnictwie strategicznym, taktycznym i obrony powietrznej oraz w operacyjno-taktycznych środkach napa-
du jądrowego, a także zmiany w systemie działalności stanowisk dowodzenia i w sieciach łączności szczebla strategicznego i strategiczno-operacyjnego lub poprawianie pod różnymi pozorami położenia operacyjnego wojsk.

Bardzo ważną dziedziną w której narastające zagrożenie uwidacznia się w sposób najbardziej wyraźny, jest system obrony cywilnej. Oznakami tego stanu mogą być próbne alarmy dla ludności miast, wzmożone szkolenie ludności w dziedzinie indywidualnej i zbiorowej obrony przed bronią masowego rażenia, namowy lub wręcz nakazywanie gromadzenia zapasów żywności, lekarstw, środków opatrunkowych itp.

Przytoczone powyżej niektóre symptomy zagrożenia bezpieczeństwa kraju nie wyczerpują pełnej gamy możliwych przedsięwzięć przeciwnika realizowanych w toku przygotowań do działań wojennych lecz są jedynie przykładami charakterystycznych zjawisk towarzyszących przygotowaniu się zbrojnych do planowanej agresji.

3. SYSTEM OBRONY PRL

W systemie obronnym PRL można wydzielić dziedziny działalności w sferze militarnej, polityczno-obronnej, gospodarczo-obronnej oraz w sferze zapewnienia porządku wewnętrznego i bezpieczeństwa publicznego a także obrony cywilnej i przygotowanie kompleksu kierowania i zarządzania.

Całokształt działalności militarnej w okresie pokoju sprowadza się do utrzymania stałej gotowości bojowej sił zbrojnych PRL oraz ich przygotowania do wykonania określonych zadań w okresie zagrożenia i podczas wojny, według ogólnie przyjętych założeń doktrynalnych.

Działalność ta w okresie zagrożenia i wojny obejmuje:

- zabezpieczenie mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia dowództw, sztabów oraz oddziałów i związków taktycznych oraz prowadzenia współczesnych operacji wojennych celem rozbicia i zniszczenia sił agresora;
- zapewnienie przegrupowania rzutów operacyjno-strategicznych wojsk sprzymierzonych;
- utrzymanie ciągłości uzupełnienia i zaopatrywania wojsk wyznaczonych do działań w składzie koalicyjnych sił zbrojnych oraz w systemie wewnątrz krajowym;

- zwalczanie sił przecianika prowadzących zbrojne działania na obszarze kraju;
- sprawowanie funkcji dowódczo-administracyjnych, szkolenionych, techniczno-gospodarczych i ochronno-porządkowych w sferze infrastruktury wojskowej kraju;
- współudział w zabezpieczeniu systemu kierowania i zarządzania, sprawowanego przez organy polityczne, władzy i administracji państwowej;
- współudział w realizacji przedsięwzięć obronnych, podejmowanych przez organa administracji państwowej i gospodarki narodowej, zwłaszcza w systemie obrony cywilnej.

Wychodząc z ogólnych przesłanek i zadań stanowiących o całokształcie działalności militarnej, w ramach obronności kraju - siły zbrojne PRL dzielą się na:

1. Wojska operacyjne - wydzielone do dyspozycji Zjednoczonego Dowództwa Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego, których użycie do działań bojowych przewiduje się w układzie koalicyjnym.

2. Wojska obrony terytorium kraju /OTK/ - przewidziane do działań bojowych w układzie wewnętrznym, których zadaniem jest zapewnienie militarnej obrony obszaru kraju, stanowiąc element współtworzący system strategicznego zabezpieczenia wojsk i całej infrastruktury społeczno-ekonomicznej kraju.

W dalszych rozważaniach problematyki dotyczącej całokształtu działalności obronnej, główną uwagę poświęcę jednemu z jej elementów, to jest militarnej obronie obszaru kraju.

Obrona terytorium kraju pod względem militarnym, stanowi istotny rozdział naszej doktryny obronnej i jest - teoretycznie jak i praktycznie - systematycznie rozwijana w miarę kształtowania się

nowych układów sił, zmian w sytuacji polityczno-strategicznej, rozwoju techniki wojennej i sposobu prowadzenia działań wojennych.

Militarna obrona obszaru kraju jako element systemu obronnego, stanowi również określoną część składową sztuki wojennej. Występujące w niej właściwości, wynikające z zadań i spełnionych funkcji, zmuszają do rozpatrywania wielu problemów w innym wymiarze i rozwiązywanie ich w sposób odmienny od ogólnie przyjętych zasad sztuki operacyjnej i taktyki.

4. STRUKTURA ORGANIZACYJNA MILITARNEJ OBRONY OBSZARU PRL

W ramach aktualnie obowiązującej struktury władz państwowych PRL, dowodzenie siłami zbrojnymi /SZ/ w tym i militarną obroną kraju, sprawuje minister obrony narodowej /MON/, który jest jednocześnie zastępcą przewodniczącego Komitetu Obrony Kraju do spraw Sił Zbrojnych i Planowania Strategiczno-Obronnego.

Praktycznie, dowodzenie realizowane jest przez Sztab Generalny WP, dowództwo okręgów wojskowych /OW/, dowództwo związków taktycznych /ZT/ i oddziałów, wojenódzkie sztaby wojskowe /WSZW/, wojskowe komendy garnizonów i wojskowe komendy uzupełnień /WKU/, a także w relacji Sztab Generalny WP, dowództwa rodzajów sił zbrojnych i instytucje centralne MON.

Sztab Generalny WP jest podstawowym organem MON w sprawowaniu funkcji dowodzenia SZ. Zajmuje się on między innymi przygotowaniem militarnej obrony obszaru kraju i koordynacją realizowanych w jej systemie przedsięwzięć organizacyjno-mobilizacyjnych i operacyjnych z uwzględnieniem wzajemnych świadczeń oraz współdziałania z organami administracji państwowej i gospodarki narodowej. Rola instytucji centralnych MON sprowadza się do fachowego nadzoru nad właściwymi

dla ich specjalności dziedzinami militarnej obrony obszaru kraju.

Inspektorat Obrony Terytorialnej i Wojsk Obrony Wewnętrznej jako instytucja centralna MON, powołany do koordynacji w SZ określonych przedsięwzięć szkoleniowych w zakresie obrony terytorium kraju, nadzorem nad specjalistycznym szkoleniem i przygotowaniem wojsk obrony wewnętrznej do wykonania stojących przed nimi zadań operacyjnych, szczegółowego planowania ich użycia do wykonania zadań specjalnych, kierowania działalnością szkoleniowo-produkcyjną wojsk obrony terytorialnej, a także do kontroli przygotowania określonych jednostek przewidzianych do militaryzacji oraz koordynacji i nadzoru przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia w garnizonach wojskowych i zakładach pracy resortu obrony narodowej.

W stosunku do ogółu wojsk obrony wewnętrznej, Inspektorat OT i WOWewn. spełnia funkcję szefostwa tych wojsk.

Dowództwa rodzajów SZ /Mar. Woj., WL, WOPK/ zajmują się przygotowaniem i kierowaniem działaniami podległych sztabów i jednostek, w tym również realizacją zadań w systemie militarnej obrony obszaru kraju.

Okręg Wojskowy jest terytorialnym związkiem operacyjnym wojsk lądowych składającym się ze związków taktycznych i oddziałów różnych rodzajów wojsk obejmującym swym zasięgiem określoną część obszaru państwa.

Organizacyjno-funkcjonalne i terytorialne ustawienie OW, winno stwarzać optymalne warunki, zapewniające jednolitość dowodzenia wchodzącymi w jego skład wojskami w czasie pokoju oraz wydzielanie odpowiedniej ich części na front zewnętrzny i przejścia do realizacji ich siłami zadań okresu wojennego. OW ponosi również odpowiedzialność za przygotowanie rezerw osobowych i materiałowych

pobieranych z gospodarki narodowej w celu mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych, a także jednostek przewidzianych do mobilizacji.

Na czele OW stoi dowódca OW. W imieniu dowódcy OW koordynacją całości przedsięwzięć związanych z przygotowaniem wojennego dowództwa OW i obronny obszaru OW zajmuje się zastępca dowódcy OW do spraw OT /obrony terytorialnej/.

Winien on być w stałej gotowości do przejęcia dowodzenia siłami OW, po wyjściu z jego obszaru wojsk operacyjnych przeznaczonych do walki na froncie zewnętrznym.

Przygotowanie wojennego dowództwa OW realizowane jest w czasie pokoju i obejmuje:

- planowanie obrony obszaru OW;
- planowanie świadczeń na rzecz mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk operacyjnych i zabezpieczenie ich przegrupowania;
- rozwinięcie jednostek przewidzianych do militaryzacji /w tym obrony cywilnej/;
- planowanie i przygotowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia jednostek OW;
- organizację systemu dowodzenia obrony obszaru OW;
- szkolenie sztabu wojennego OW, WSZW oraz ZT i oddziałów.

WOWewn. centralnego i okręgowego podporządkowania a także jednostek OT;

- przygotowanie i prowadzenie ćwiczeń zgrywających sztaby i wojska OW czasu wojennego z organami administracji państwowej i gospodarki narodowej w zakresie realizacji wzajemnych świadczeń, a przede wszystkim na rzecz SZ i obrony cywilnej;

- niesienie pomocy organom obrony cywilnej /OC/ w opracowaniu planów działania OC w czasie wojny, przede wszystkim ujednoliceniu założeń militarnych, rozśrodkowania i ewakuacji ludności oraz prowadzenia akcji ratowniczych w rejonach porażenia bronią masowego rażenia lub w przypadku klęsk żywiołowych i katastrof;

- prowadzenie kontroli przygotowania OC do realizacji zadań na obszarze OW;

- organizację i planowanie samoobrony przed bronią masowego rażenia w obiektach infrastruktury wojskowej i w wojskowych zakładach produkcyjnych;

- kierowanie przygotowaniem do militaryzacji jednostek gospodarki narodowej przewidzianych do świadczeń na rzecz SZ.

W okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny OW stanowi zasadnicze ogniwo obrony terytorialnej i realizuje zadania operacyjne w zakresie:

- zabezpieczenia mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia wojsk;
- zwalczania desantów /morskich i powietrznych/ przeciwnika;
- zabezpieczenia przegrupowania wojsk operacyjnych własnych i sojuszniczych przez obszar OW;

- ochrony i obrony obiektów o znaczeniu militarnym i wspieranie działań przeciwdywersyjnych realizowanych siłami MSW;

- obrony przed bronią masowego rażenia oraz udziału w akcjach ratowniczych na rzecz ludności, wojsk i obiektów wojskowych;

- szkolenia rezerw osobowych;

- uzupełnienia strat poniesionych przez wojska operacyjne i OTK.

Wojeńdzki sztab wojskowy /WSZW/ jest organem administracji wojskowej stopnia podstawowego do spraw pokojowego i mobilizacyjnego uzupełnienia SZ, formacji samoobrony i jednostek przewidzianych do

militaryzacji, administrowania rezerwami osobowymi i materiałowymi, zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinęcia określonych jednostek wojskowych oraz wykonanie innych zadań wynikających z ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL.

Jest on również terenowym organem wojskowym do spraw operacyjnego przygotowania i organizacyjnego zabezpieczenia na obszarze województwa zadań związanych z przegrupowaniem wojsk operacyjnych i sojuszniczych, ochroną obiektów i realizacji innych przedsięwzięć wynikających z potrzeb SZ oraz współpracy z organami administracji państwowej i gospodarki narodowej w dziedzinie stojących przed nimi zadań obronnych.

W całości swojej działalności WSzW podlega dowódcy właściwego OW. Wojewódzkie sztaby wojskowe znajdują się we wszystkich województwach PRL.

Na czele WSzW stoi szef WSzW. W skład WSzW wchodzi komórki organizacyjne jak: polityczne, operacyjne, finansowe i inne, a także w jego podporządkowaniu znajdują się wojskowe komendy uzupełnień /WKU/.

Szef WSzW wchodzi w skład wojewódzkiego komitetu obrony /WKO/ i z tego tytułu do jego obowiązków należy:

- zgłaszanie potrzeb SZ w celu włączenia ich do przedsięwzięć obronnych województwa;
- uczestnictwo w organizacji szkolenia obronnego w terenowych organach administracji państwowej i jednostkach gospodarki narodowej oraz w ćwiczeniach prowadzonych przez WKO;
- uczestnictwo w przygotowaniu systemu kierowania obroną obszaru województwa w czasie wojny;

- wykonywanie innych zadań stawianych przez przewodniczącego WKO.

Do głównych zadań WSzW należy:

1. W działalności partyjno-politycznej

a/ kierowanie pracą organizacji partyjnych i młodzieżowych oraz aparatu politycznego w podległych mu jednostkach organizacyjnych;

b/ realizacja przedsięwzięć zapewniających kształtowanie wysokiego stanu moralno-politycznego i dyscypliny, a także organizacja szkolenia ideowego żołnierzy i pracowników cywilnych wojska;

c/ inspiracja urzędów administracji państwowej, kierownictw zakładów pracy, organizacji społecznych i młodzieżowych, dyrekcji szkół oraz redakcji i ośrodków masowego przekazu do przejawiania w niej działalności problematyki obronnej, kształtowania właściwych opinii o wojsku i przygotowania młodzieży do spełnienia obowiązku służby wojskowej;

d/ otaczania opieką kombatantów i współpraca w tej dziedzinie z organizacjami kombatanckimi;

e/ inspiracja aktywizacji społeczno-politycznej i polityczne ukierunkowanie działalności klubów oficerów rezerwy;

f/ utrzymywanie ścisłych kontaktów i współdziałanie z terenowymi komitetami PZPR w dziedzinie realizacji zadań polityczno-obronnych, a także w procesie ogólnych akcji partyjnych i polityczno-społecznych.

2. W działalności operacyjno-szkoleniowej:

a/ planowanie w oparciu o wytyczne OW zadań na rzecz zabezpieczenia przegrupowania wojsk i ochrony obiektów;

b/ planowanie świadczeń władz wojewódzkich na rzecz SZ oraz

współdziałanie z właściwymi organami i jednostkami organizacyjnymi w procesie przygotowań do ich realizacji;

c/ współdziałanie z organami MO i SB w sprawie ochrony obiektów oraz prowadzenie wspólnych działań przesładywersyjnych;

d/ opracowywanie założeń militarnych do planowania obrony cywilnej oraz współdziałanie z wojewódzkim inspektorem obrony cywilnej /OC/ w sprawie przygotowania i wzajemnych świadczeń sił wojskowych i OC w dziedzinie ratownictwa, ostrzegania o zagrożeniu z powietrza i przed skażeniami, prowadzenia zabiegów specjalnych oraz rozśrodkowania ludności a także jej ewakuacji;

e/ sprawowanie nadzoru nad przygotowaniem jednostek przewidzianych do militaryzacji, zwłaszcza tych, które świadczyć mają na rzecz SZ;

f/ prowadzenia szkolenia doskonalącego kadry WSzW oraz nadzorowanie szkolenia w podległych im jednostkach;

g/ udział w kompleksowych, wieloukładowych ćwiczeniach operacyjnych i ogólnobronnych prowadzonych przez OW i organa centralne;

h/ opiniowanie planów przestrzennego zagospodarowania województwa pod względem potrzeb obronnych oraz opracowywanie materiałów w ramach operacyjnego studium TDW;

i/ realizacja przedsięwzięć wynikających z zadań szefa WSzW jako członka WKO.

3. W dziedzinie przygotowania i dystrybucji rezerw osobowych i materiałowych;

a/ planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych stacjonujących lub przewidzianych do formowania na obszarze województwa, a także uzupełnianie strat poniesionych przez wojska podczas wojny;

b/ nadzorowanie przygotowań mobilizacyjnych w jednostkach organizacyjnych administracji państwowej i gospodarki narodowej formujących jednostki dla potrzeb SZ lub świadczących usługi na rzecz mobilizacji wojsk;

c/ planowanie mobilizacyjnego rozwinięcia i szkolenia jednostek podległych WSZW;

d/ współdziałanie z urzędem wojewódzkim w organizacji powiadomienia oraz dowożenia żołnierzy rezerwy do jednostek wojskowych lub określonych punktów zbiórki;

e/ kierowanie przebiegiem zabezpieczenia mobilizacji na obszarze województwa;

f/ opracowywanie i prowadzenie niezbędnej dokumentacji o stanie rezerw osobowych i materiałowych, a także prowadzenie działalności analitycznej w zakresie ich wykorzystania;

g/ udzielanie reklamacji żołnierzom rezerwy.

4. W dziedzinie poboru i uzupełnienia wojsk:

a/ współpraca z właściwymi urzędami administracji państwowej w procesie rejestracji poborowych oraz planowanie poboru i uczestnictwa w pracach terenowych komisji poborowych;

b/ rozpatrywanie wniosków władz terenowych w sprawie zwolnienia z obowiązku służby wojskowej jedynych żywicieli rodzin itp.;

c/ zaszeregowanie poborowych do poszczególnych specjalności wojskowych;

d/ prowadzenie działalności analitycznej w zakresie posiadanych zasobów poborowych;

e/ organizacja i zabezpieczenie staniennictwa poborowych w jednostkach wojskowych.

5. W zakresie naboru kandydatów do wojskowych szkół zawodowych:

a/ organizacja rekrutacji kandydatów do akademii wojskowych, wyższych szkół oficerskich, szkół chorążych i podoficerów zawodowych;

b/ organizacja i zabezpieczenie stawiennictwa zwierzbowanych kandydatów w wojskowych szkołach zawodowych;

c/ współpraca z ośrodkami LOK, APRL, PZMot. itp., w zakresie szkolenia przedpoborowych, poborowych i kandydatów do zawodowych szkół wojskowych.

Wojskowe Komendy Uzupełnień /WKU/ spełniają, na wydzielonych obszarach województwa, funkcję terenowych placówek WSZW.

Do podstawowych obowiązków WKU należy:

a/ realizacja przedsięwzięć związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem mobilizacji nakazanych jednostek wojskowych;

b/ pełna znajomość zasobów rezerw osobowych i materiałowych w rejonie objętym działalnością służbową;

c/ współudział w przygotowaniu i prowadzeniu poboru;

d/ organizacja i prowadzenie działalności rekrutacji do wojskowych szkół zawodowych;

e/ rozpatrywanie reklamacji poborowych;

f/ przydział rezerw osobowych do jednostek przewidzianych do militaryzacji i formacji samoobrony;

g/ utrzymywanie stałej współpracy z ogniwami władz terenowych, zakładami pracy, organizacjami społecznymi i jednostkami wojskowymi na ich terenie.

Najniższym organem administracji wojskowej jest garnizon wojskowy. Garnizon wojskowy obejmuje jedną lub kilka - obok siebie położonych miejscowości, w których na stałe lub czasowo rozlokowane

są jednostki wojskowe.

Władzę w garnizonach sprawują dowódcy garnizonów, a ich organami wykonawczymi są komendy garnizonów.

Zadania osób funkcyjnych w garnizonach wojskowych i komend garnizonów w czasie pokoju określa Regulamin Służby Garnizonowej i Wartowniczej SZ PRL oraz inne przepisy i zarządzenia właściwych przełożonych.

Niezależnie od istniejących ustaleń w sferze obowiązującego statusu komend garnizonów prowadzone są prace organizacyjno-normatywne zmierzające w kierunku ściślejszego powiązania ich w czasie wojny z WSzW, głównie w aspekcie realizacji następujących zadań:

- nadzór nad zabezpieczeniem obiektów wojskowych przed działalnością dywersyjną przeciwnika;
- kierowanie działaniami związanymi z odparciem sił dywersyjnych na obiekty wojskowe i akcjami ratowniczymi, które znalazły się w strefach porażenia bronią masowego rażenia;
- zapewnienia porządku wojskowego i regulowanie toku służby garnizonowej na obszarze garnizonu;
- zabezpieczenia przemarszu jednostek wojskowych przez obszar garnizonu;
- utrzymanie stałej współpracy z organami WSW, MO, OC i władz terenowych w dziedzinie pomocy i wzajemnych świadczeń;
- zapewnienie opieki rodzinom wojskowym oraz żołnierzom przebywającym w podróży służbowej, a także świadczenie pomocy technicznej wojskowym pojazdom mechanicznym;
- organizowanie pogrzebów poległych lub zmarłych w szpitalach żołnierzy itp.

5. SIŁY I ŚRODKI MILITARNEJ OBRONY OBSZARU KRAJU

Dla celów realizacji zadań militarnej obrony obszaru kraju przeznaczone są wojska OTK, jako jeden z funkcjonalnych członów sił zbrojnych PRL.

Stosownie do przeznaczenia oraz zakresu zadań taktyczno-operacyjnych, wojska OTK występują na szczeblu centralnym, OW i województw.

W skład wojsk OTK centralnego podporządkowania wchodzi:

1. Wojska OPK, składające się z jednostek rakietowych, artylerii przeciwlotniczej, lotnictwa myśliwskiego oraz jednostek radiotechnicznych.

2. Część sił i środków marynarki wojennej, działających w strefach odpowiedzialności w ramach flotylli obrony wybrzeża morskiego oraz wydzielone bazy i jednostki specjalistyczne.

3. Część sił lotniczych pozostająca na obszarze kraju.

4. Jednostki wojsk obrony wewnętrznej centralnego podporządkowania o specjalnościach ogólnowojskowej, łączności i obrony przed bronią masowego rażenia, przeznaczone do wykonywania zadań specjalnych tylko w okresie wojny.

W skład wojsk OTK podporządkowanych OW mogą wchodzić:

1. Pułki manewrowe wojsk obrony wewnętrznej okręgowego podporządkowania, stanowiące odwody dowódców OW oraz bazę do formowania jednostek rezerwowych.

2. Jednostki wojsk obrony wewnętrznej centralnego podporządkowania o specjalnościach ogólnowojskowej, łączności, obrony przed bronią masowego rażenia, przeznaczone do wykonania zadań specjalnych.

3. Jednostki operacyjno-technicznego zabezpieczenia przegrupowania wojsk operacyjnych własnych i sojusznicznych.

4. Jednostki zabezpieczające ciągłość funkcjonowania stanowisk dowodzenia OW oraz jednostki i pododdziały ochrony.

5. Jednostki inżynieryjno-techniczne, przeznaczone do realizacji zadań budowlanych i ratowniczych.

6. Jednostki szkolne i tylne.

7. Pododdziały lotnictwa łącznikowo-rozpoznawczego.

8. Jednostki nadmorskie WOP - tylko w czasie wojny na terenie i w składzie POW.

W województwach występują następujące siły:

a/ jednostki obrony terytorialnej, zorganizowane i wyposażone w zależności od potrzeb wynikających z zadań wykonywanych na rzecz gospodarki narodowej oraz przewidzianych zadań bojowych i specjalistycznych;

b/ pododdziały ochrony przeznaczone do strzeżenia i obrony obiektów pierwszej kategorii;

c/ pododdziały garnizonowe przeznaczone do wykonywania zadań porządkowo-ochronnych w garnizonach wojskowych;

d/ pododdziały łączności przeznaczone do zabezpieczenia dowodzenia i kierowania WKO;

e/ pododdziały lotnictwa łącznikowo-rozpoznawczego organizowane na bazie aeroklubów znajdujących się na terenie danego województwa;

f/ inne oddziały i pododdziały podporządkowania okręgowego a okresowo podporządkowane WSZW.

6. PRZYGOTOWANIE I ROZWINIĘCIE DO WOJENNEGO FUNKCJONOWANIA MILITARNEJ OBRONY OBSZARU KRAJU

Przygotowanie militarnej obrony kraju obejmuje wiele przedsięwzięć organizacyjno-planistycznych, których celem jest przygotowanie odpowiednich systemów oraz sił i środków do wykonawstwa ściśle określonych zadań taktyczno-operacyjnych.

W sferze przedsięwzięć organizacyjnych leżą:

- a/ organizacja i powołanie do funkcjonowania odpowiednich jednostek wojskowych oraz ich szkolenie w zakresie przewidywanych do wykonania przez te jednostki zadań;
- b/ planowanie, rozbudowa bądź przygotowanie do rozbudowy stałych elementów infrastruktury militarnej obrony obszaru kraju;
- c/ organizacja i przygotowanie systemu dowodzenia i łączności;
- d/ koncentracja środków materiałowo-technicznego zabezpieczenia działań bojowych.

Z uwagi na konieczność przestrzegania zasad maskowania przygotowań wojennych, a w ostatnich latach ze względów ekonomicznych, rozmiar rozwinięcia wewnątrzpaństwowego systemu obronnego nie może być pełny.

Taki stan rzeczy wyznacza potrzebę takiego planowania i przygotowania przedsięwzięć, aby w wypadku powstania realnego zagrożenia bezpieczeństwo państwa można było sprawnie - między innymi na drodze organizacyjno-mobilizacyjnej rozwinać wszystkie siły i środki, a także działania bojowe w interesie skutecznej obrony kraju.

Planowanie militarnej obrony kraju realizuje się w dwóch aspektach:

- a/ perspektywnym;
- b/ bieżącym.

Planowanie w aspekcie perspektywicznym ściśle wiąże się z perspektywicznymi planami rozwoju gospodarki narodowej i zakłada rozwój militarnej obrony obszaru kraju w poszczególnych wieloletnich okresach. Planowanie bieżące obejmuje zadania aktualne w ramach posiadanych limitów osobowych, materiałowych i finansowych.

Ogólnie można przyjąć, iż powszechny konflikt zbrojny na ETDW może powstać w wyniku:

- a/ sukcesyjnego zaostrzania się sytuacji polityczno-militarnej;
- b/ okresowego zaostrzania i łagodzenia napięć w sytuacji międzynarodowej;
- c/ może wyniknąć również gwałtownie będąc wyrazem dążenia do wykorzystania czynnika zaskoczenia.

Rozwinięcie obrony militarnej jak również całego systemu obrony terytorium kraju, odbywać się więc może sukcesywnie, nagle lub gwałtownie.

Kolejność rozwijania poszczególnych elementów militarnej obrony obszaru kraju jest dostosowana do konkretnych terminów świadczeń na rzecz SZ i prawdopodobnego rozwinięcia działań bojowych.

Zjawiskiem oczywistym jest fakt, iż najwcześniej winny być zrealizowane przedsięwzięcia zabezpieczające siłom zbrojnym żądany stopień gotowości bojowej do odparcia zaskakującego ataku przeciwnika, zwłaszcza z powietrza oraz poprawiające ich położenie operacyjne w stosunku do przewidzianego kierunku lub rejonu działań bojowych.

Zatem w procesie rozwijania militarnej obrony obszaru kraju wysuwają się na czoło następujące problemy:

- a/ planowanie i organizacja mobilizacyjnego rozwinięcia SZ

w tym elementów obrony militarnej obszaru kraju;

b/ zapewnienie dogodnych warunków rozwinięcia i przejścia do działań określonym siłom w celu odparcia zaskakującego ataku przeciwnika, przede wszystkim z powietrza;

c/ zabezpieczenie przegrupowania wojsk własnych i sojuszniczych do rejonów działań bojowych.

W następnej kolejności mogą być zrealizowane przedsięwzięcia mające na celu przygotowania sił i środków do przeciwstawienia się oddziaływania zbrojnego przeciwnika w skład których zaliczyć można:

a/ zwalczanie dywersji oraz desantów powietrznych i morskich przeciwnika;

b/ prowadzenie działań ratowniczych;

c/ rozwinięcie systemu dowodzenia i kierowania zabezpieczającego ciągłość funkcjonowania naczelnych władz państwowych.

Kolejną grupę czynności stanowić będą przedsięwzięcia związane z uzupełnieniem strat w SZ, poniesionych w wyniku starć zbrojnych.

Przedstawiony w ogólnych zarysach proces realizacji przedsięwzięć zadań w zakresie przygotowania i rozwinięcia militarnej obrony obszaru kraju nie może być w żadnej mierze traktowany jako schemat niezmienny.

Należy zawsze mieć na uwadze fakt, iż w każdym przypadku na realizację przedsięwzięć związanych z rozwinięciem militarnej obrony obszaru kraju rzutować będzie konkretna sytuacja militarna.

Najtrudniejsze warunki mieć będą miejsca w wypadku gwałtownego rozwoju sytuacji konfliktowej i spiętrzenia czynności w krótkim czasie. Dogodniejsze warunki do realizacji przedsięwzięć militarnej obrony obszaru kraju zapewni sukcesywny i długotrwały wzrost napięcia w sytuacji międzynarodowej poprzedzającej konflikt zbrojny.

7. ZAKOŃCZENIE

Osiągnięcia i sukcesy w realizacji programu zbiorowego bezpieczeństwa i pokojowego współdziałania dwóch systemów politycznych, którego współautorami są państwa wspólnoty socjalistycznej, w niczym nie zmieniły agresywnego charakteru imperializmu, który przy pomocy nowych środków i metod działania dąży uparcie do osiągnięcia starych celów i narzucenia światu swej hegemonii.

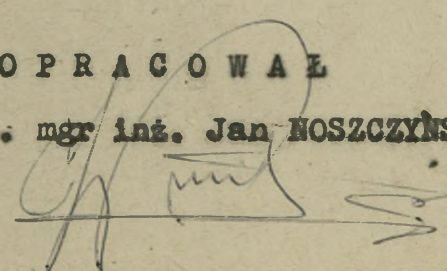
We wszystkich armiach państw-sygnatariuszy agresywnego paktu NATO w dalszym ciągu daje się zauważyć zdecydowanie zaczepne przygotowania sił zbrojnych. Uwidacznia się to w preferowaniu rozwoju broni ofensywnych oraz charakterze prowadzonych ćwiczeń noszących znamiona działań zaczepnych, a także odpowiednich zmianach w organizacji wojsk. Tego rodzaju symptomy występują szczególnie w Bundeswehrze, najbardziej reprezentatywnej sile NATO w Europie.

Tak więc, niezależnie od tendencji i zabiegów odprężeniowych niestrudzenie lansowanych przez obóz państw socjalistycznych, w dalszym ciągu należy doskonalić system obronny zachowując wysoki stopień gotowości do odparcia agresji przygotowywanej pieczołowicie przez NATO.

Dalszy rozwój militarnej obrony obszaru kraju uzależniony będzie od form i możliwości oddziaływania przeciwnika oraz stałego wzorstu potencjału obronnego PRL pozostając w ścisłym związku z szybkim wyjściem z nękającego nas kryzysu i pomyślnym realizowaniem planu społeczno-gospodarczego rozwoju Polski.

O P R A C O W A Ł

płk dypl. mgr inż. Jan NOSZCZYŃSKI

SPIS TREŚCI

	Str.
1. Wstęp	2
2. Charakterystyka zagrożenia PRL przez potencjalnego przeciwnika	3
3. System obrony PRL	6
4. Struktura organizacyjna militarnej obrony obszaru PRL	8
5. Siły i środki militarnej obrony obszaru kraju ..	18
6. Przygotowanie i rozwinięcie do wojennego funkcjonowania militarnej obrony obszaru kraju	20
7. Zakończenie	23

BIBLIOGRAFIA

1. Wybrane problemy obrony terytorium kraju. Część I
10 T 65/78
2. Zarys systemu obronnego państwa socjalistycznego
ASG WP nenn. 3651/81

Wydruk. w 2 egz.

Egz. nr 1 - ASG

Egz. nr 2 - a/a

Wyk. płk Noszczyński

Druk / TL 13.05.82

Nr masz. 0689

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Instytutu Historii Specjalnych
Nr ewid. 41525